

Avdelningen för juridik
Mia Hemmestad

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Ett förbättrat system mot arbetskraftsexploatering m.m. (SOU 2021:88)

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) begränsar yttrandet till frågor av betydelse för kommuners och regioners verksamheter.

5.3.8 Personlig assistans

SKR anser att den underrättelseskyldighet som föreslås från Migrationsverket till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ska avse alla verksamheter med krav på tillstånd enligt socialtjänstlagen, SoL, och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Regeringen måste tillse att de frågor om sekretess och personuppgiftsbehandling som utredningen uppmärksammar i det aktuella avseendet utreds vidare.

SKR har svårt att förstå de skäl som utredningen anger som motiv till att begränsa underrättelseskyldigheten till fall där någon söker anställning som personlig assistent i verksamhet som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt 23 § LSS. Utifrån de rapporter och uppgifter som återges i betänkandet anser SKR, tvärtemot utredningen, att det finns stöd för att missbruket av systemet för arbetskraftsinvandring riskerar att flyttas till andra tillståndspliktiga verksamheter enligt SoL och LSS om kontrollerna inom området personlig assistans skärps. Härvid vill SKR framhålla att det såväl i IVO:s rapport *Förslag om åtgärder gällande oseriösa assistansanordnare* från 2020 som av Kommunals uppgifter framgår att missbruk av systemet för arbetskraftsinvandring förekommer inom andra kommunala vård- och omsorgsverksamheter, exempelvis hemtjänst, och att Nationellt underrättelsecentrum rapporterar att bolag som tidigare utfört assistans har gått över till kommunala insatser eftersom kontrollen inom dessa verksamheter bedöms vara mindre utvecklad (se betänkandet s. 123 och s. 180). Utredningen har inte förmått presentera något som ger anledning att ifrågasätta de nyssnämnda uppgifterna. Det är enligt SKR angeläget att samhället agerar proaktivt i syfte att stävja en sådan utveckling som bl.a. Nationellt underrättelsecentrum beskriver.

När det gäller invändningen att en utökad underrättelseskyldighet innebär en kraftigt utökad arbetsbörda för Migrationsverket vill SKR påtala att om utredningens bedömning är riktig, dvs. att det saknas stöd för att missbruket förflyttas till andra kommunala verksamheter, torde en utökad underrättelseskyldighet endast medföra en

begränsad påverkan på arbetsbelastningen. SKR noterar även att Migrationsverket redan idag, enligt IVO:s ovan nämnda rapport, i viss utsträckning underrättar IVO vid misstanke om exempelvis skenanställningar (se s. 30). Den arbetsbörda som en utökad underrättelseskyldighet innebär för Migrationsverket måste ställas emot andra angelägna samhällsintressen, såsom att hindra missbruk av välfärdssystemen och exploatering av arbetskraft. SKR delar IVO:s uppfattning i ovan nämnda rapport att uppgifter om misstänkta skenanställningar eller andra oegentligheter kan ha en avgörande betydelse för bedömningen en verksamhets och dess företrädares lämplighet. Vid bedömningen av konsekvenserna av en utökad underrättelseskyldighet bör det vidare beaktas att förslaget på sikt kan resultera i färre ansökningar till Migrationsverket från oseriösa arbetsgivare, vilket i sig medför en reducerad arbetsbelastning.

Sveriges Kommuner och Regioner

Staffan Isling

Germund Persson